

Posudek oponentky na bakalářskou práci Nikolý KASPEROVÉ *Renesanční pedagogické koncepce v díle Françoise Rabelaise a Michela de Montaigne*

Předložená bakalářská práce má naprosto jasně stanovené téma, přiměřeně zvolený korpus, který je možné zhuštěně obsáhnout na cca padesáti stránkách, i celkově přehlednou strukturu. Nikola Kasperová nejprve stručně rekapituluje scholastický přístup ke vzdělání a příčiny jeho úpadku od čtrnáctého století. Pak se věnuje Rabelaisovým pedagogickým koncepcím, tak jak se dají vyčíst z jeho beletristických děl *Gargantua* a *Pantagruel*,¹ a následně je srovnává s myšlením Michela de Montaigne, který otázkám výchovy rovněž věnoval několik svých *Esejů*.² Ze závěrečné konfrontace vyplývá celá řada zajímavých styčných bodů i rozdílů mezi oběma renesančními mysliteli.

Studie je metodologicky velmi slušně zvládnuta, takže následující výtky jsou (kromě té první!) spíše doplňkového rázu.

- Akademické práci by slušelo formálně pečlivější provedení. Chápu, že každému občas unikne nějaký ten překlep, ale tady je jich na můj vkus trochu více. (Opravy jsem tužkou vyznačila přímo do textu.) Hrubé chyby jsou méně časté, ale i tak zarážející (např. „praktiky, které opomíjeli vše tělesné“ – s. 45).

- Z celkového kontextu obvykle vyplývá, co chce autorka vyjádřit, ale některé formulace jsou ve svém zhuštění poněkud matoucí či přímo komické: (Například na straně 9 se výklad zamotal do Aristotelovy (ne)přítomnosti ve středověké filozofii. Předpokládám, že chronologicky dříve v ní „neměl své místo“, a teprve později byl „doplňován a opravován“. V textu se ale jednotlivé časové roviny stírají). Ještě roztomilejší příklad čtenář nalezne na straně 42: „Montaigne radí, aby se žák při styku s lidmi neomezoval pouze na ty živé.“ (Nabádání ke spiritismu?)

- Pozor na syntax. Není dobré „odhazovat“ slovesa (pro větší efekt překvapení?) až na samé konce vět, daleko předaleko od příslušných podmětů.

- A ještě větší pozor na unáhlené kategorické soudy a historická zjednodušování. Většina práce se drží přijatelné míry zobecňování, ale místy argumentace ujíždí k povážlivému zobecňování. Nejvýrazněji je to znát na straně 44: „Montaigne neměl šlechtu nikdy v lásce.“ (???) Nejenže Montaigne byl sám šlechtic (et plutôt fier de l'être !), ale drtivá většina jeho úvah o výchově vychází z výhradně aristokratických představ o „honnête homme“.³

---

¹ Tady pozor na míšení žánrů! Samozřejmě, že Rabelais využíval fikce k šíření svých představ o výchově, nicméně pořád šlo o „romány“, nikoli o traktáty nebo eseje, jako v Montaignově případě. Každý žánr má svou vlastní strukturu a pravidla (narrativní strategie, napětí, pointa, humor, nadsázka). Tento základní rozdíl mezi oběma autory by stál za hlubší zamyšlení.

² Marně přemýšlím, proč je název díla v česky psané práci uváděn ve francouzštině. Kdyby šlo o vlastní jméno nebo těžko přeložitelnou polysémii..., ale překlad výrazem „eseje“ je přece naprosto ekvivalentní originálu a zcela neproblematický. Obdobně mi není jasné, proč při existenci oficiálního českého překladu Václava Černého autorka uvádí i všechny citace ve francouzském originálu a tím práci zbytečně prodlužuje. Tuto praxi bych chápala u pasáží, kde Černého překlad není výstižný (ale o tom se autorka nikde nezmiňuje), nebo tam, kde by studentka analyzovala nějaký stylistický prostředek užitéj Montaignem. Pokud však citace ilustruje jen pedagogický argument, nevidím důvod k dvojjazyčnému úzu.

³ Výborně to rozebral Jan Staněk ve své knize *Diletantismus a umění života* (Host, 2014). Montaigne je šlechtic, který si občas velmi rafinovaně hraje na nešlechtice.

- Častá chyba českých studentů: Závěr nerovná se převyprávěné resumé již dříve vysvětleného, nýbrž završení a vyvrcholení celé práce. V závěru by měl autor shrnout veškeré nově získané poznatky, odpovědět na otázky položené v úvodu a rozvinout své bádání do větší šíře. („Po prostudování celé problematiky jsem zjistil X, což otevírá nové otázky Y a Z.“)

V posudku jsem se logicky soustředila na výhrady, ale to nic nemění na tom, že předloženou studii považuji za přínosnou, poctivě zpracovanou a zajímavou pro každého, kdo se zajímá o vývoj evropských představ o výchově od konce středověku.

Bakalářská práce Nikoly Kasperové jednoznačně splňuje veškeré náležitosti předepsané pro tento druh akademických prací, takže ji doporučuji k obhajobě. Vzhledem k výše uvedeným výtkám a s ohledem na srovnání s ostatními letos předloženými bakalářskými pracemi navrhuji celkové hodnocení „velmi dobře“.

V Praze dne 20. 8. 2014

doc. PhDr. Eva Voldřichová Beránková, Ph.D.